

GUIDE: DET SAMMENHÆNGENDE FORLØB social- og sundhedsassistent

---

til elever, skoler, oplæringssteder
og arbejdsgivere

Indhold

Indledning	2
Formål med guiden – et fælles afsæt	3
Læringssyn i forbindelse med overgange i uddannelsen til social- og sundhedsassistent	4
Sammenhæng i mangfoldige læringskontekster	4
At lære, mens man arbejder - og arbejde, mens man lærer	6
Et meningsfuldt og sammenhængende uddannelsesforløb - ni tematikker der kendetegner den gode overgang	7
1) At kunne være i foranderlighed, forskellighed og forskellige kontekster	7
2) At opleve sammenhæng	8
3) At runde godt af	8
4) At sikre en god opstart	9
5) At betragte uddannelsen som fælles opgave	9
6) At debattere og eksplicite god læringskultur	10
7) At samarbejde	10
8) At være forventningsafstemt	11
9) At arbejde konsekvent med mål	12
Eksempel på overgange på et ordinært forløb på uddannelsen til Social- og Sundhedsassistent	13
Roller og opgaver	13
Elev	14
Oplæringsvejleder	14
Medarbejder og leder på oplæringsstedet	16
Underviser på skolen	17
Oplæringskontaktperson på skoler	18
Uddannelseskonsulent, -ansvarlig og -koordinator for oplæringen samt uddannelsesleder på skolen	18
Referencer	19

Indledning

Dette dokument henvender sig til alle involverede parter i det samlede uddannelsesforløb for social- og sundhedsassistentelever på Randers Social- og Sundhedsskole. Guiden skal danne grundlag for en fælles indsats med særligt fokus på uddannelsens mange overgange mellem skole og oplæring. Overgange er både en styrke og en udfordring i en vekseluddannelse og kræver derfor en særlig opmærksomhed.

Idéen til en guide opstod i kølvandet på en fælles workshop på Randers Social – og Sundhedsskole i september 2021 om gode overgange på Social- og Sundhedsassistent-uddannelsen. På baggrund af oplæg, gruppearbejde og efterfølgende dataanalyse stod det klart, at der er behov for en bevågenhed, fælles forståelse og samlet indsats for at styrke overgange mellem skole og oplæring og omvendt. Der er brug for et samarbejde, som rækker ud over det, der sædvanligvis er omkring den enkelte skole- eller oplæringsperiode.

Guiden er et led i det lokale uddannelsesudvalgs arbejde med at sikre kvalitet i social- og sundhedsuddannelsen. Guiden er udviklet i et samarbejde mellem [Randers Social- og Sundhedsskole](#), [Randers Kommune](#), [Favrskov Kommune](#), [Norrdjurs Kommune](#), [Syddjurs Kommune](#) og [Region Midtjylland](#).

Formål med guiden - et fælles afsæt

Formålet med denne guide er at styrke sammenhængen i de mange overgange på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen, så elevens læring og faglige udvikling støttes bedst muligt. Det er afgørende med en fælles tilgang, klarhed og kultur i forhold til overgangene.

Ambitionen er, at uddannelsen til social- og sundhedsassistent ses som en helhed med den fælles målsætning, at elever oplever et sammenhængende og meningsfuldt uddannelses-forløb, hvor alle involverede parter indgår i et nært og forpligtende samarbejde med elevens læring i sigte.

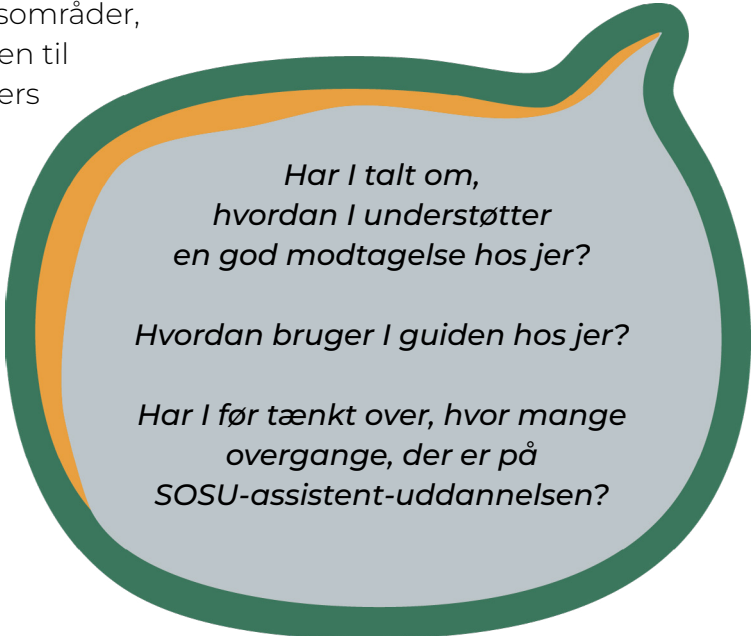
Guiden understøtter undervisningsministeriets målsætning om, at alle elever bliver så dygtige som muligt og trives under uddannelsen (se nærmere her: Klare mål).

Dette vurderes som et vigtigt afsæt for, at eleven færdiggør sin uddannelse med høj faglighed og faglig stolthed. Guiden er en vigtig indsats blandt flere andre indsatser i forhold til at bidrage til bæredygtighed i uddannelse og arbejdsliv. Det vil sige, at eleven oplever en sammenhængende uddannelse, som giver mening og bidrager til faglig stolthed og tilknytning til faget i mange år frem.

Guiden er et fælles redskab med anvisninger og anbefalinger til elev, skole, oplæringssted og arbejdsgiver. Guiden skal inspirere elever, skole, oplæringssteder og arbejdsgivere til lokalt at udarbejde konkrete procedurer og aftaler for de(n) overgang(e), de er involveret i. Det er intentionen, at vores fælles arbejde med gode overgange kontinuerligt drøftes og kvalificeres, med udgangspunkt i guiden.

Guiden skal vise vej i forhold til ansvarsområder, opgaver og læringskultur i uddannelsen til social- og sundhedsassistent på Randers Social- og Sundhedsskole og er et vigtigt dokument for bl.a. elever gennem hele uddannelsen samt for nye medarbejdere i skolen og på oplæringssteder.

Anbefalingerne henviser til gældende og relevant lovgivning.

***Har I talt om,
hvordan I understøtter
en god modtagelse hos jer?***

Hvordan bruger I guiden hos jer?

***Har I før tænkt over, hvor mange
overgange, der er på
SOSU-assistent-uddannelsen?***

Læringssyn i forbindelse med overgange i uddannelsen til social- og sundhedshjælper

---

Social- og sundhedsassistentuddannelsen er en erhvervsuddannelse, hvor vekseluddannelses-princippet er et bærende element for at danne eleven til et erhverv. Helt konkret møder eleven mindst ni overgange i uddannelsen. Hver overgang stiller særlige krav til alle involverede parter for at sikre, at læring fra den ene kontekst bringes i anvendelse i den næste kontekst. Deraf udspringer et behov for en fælles tilgang og opmærksomhed på elevens læring i de mange overgange.

En overgang forstås i denne sammenhæng som alt det, der er i spil i forbindelse med, at én periode i en skole- eller oplæringskontekst afsluttes og en ny periode i en oplærings- eller skolekontekst begynder. Overgangen knytter sig til alle de tiltag og refleksioner, der er hos elev, skole, arbejdsgiver og oplæringssted før, under og efter det pågældende skifte. Dette medfører, at grænserne for, hvornår noget slutter og noget andet begynder ofte er flydende.

Guiden er baseret på et læringssyn, hvor læring i skole og oplæring er nært forbundne og knytter gensidigt an til hinanden. Først og fremmest er det gennemgående læringssyn i denne guide, at læring er tæt forbundet med trivsel og motivation, hvilket igen er tæt forbundet med involvering i praksisfællesskabet - i skole - såvel som i oplæringsperioderne.

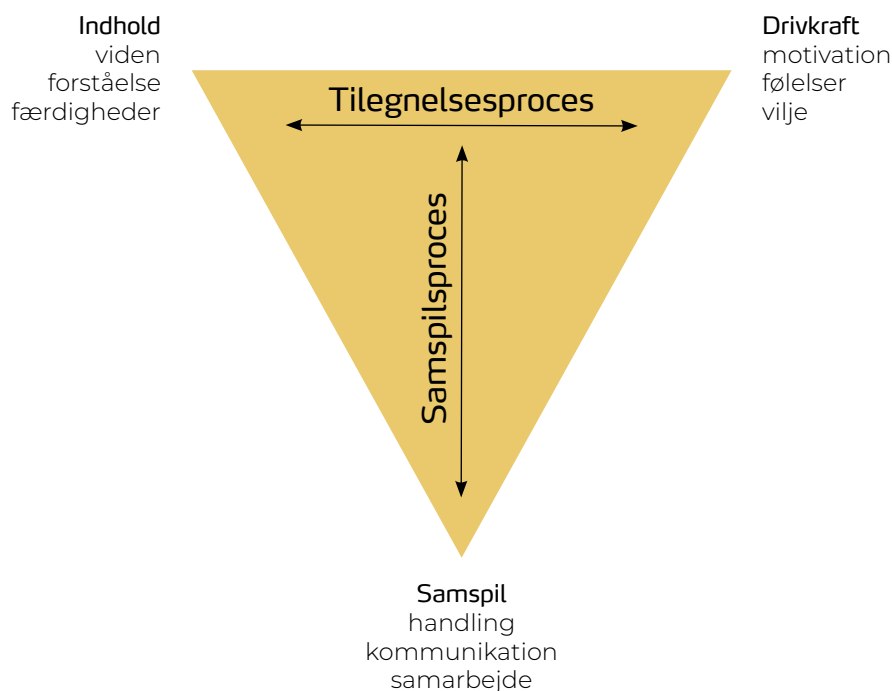

*Brug for at kende til
hinandens funktioner
og roller - at vide,
at vi har fælles viden*

Disse faktorer er i særlig grad i spil i forbindelse med overgangene i social- og sundhedsassistentuddannelsen.

Sammenhæng i mangfoldige læringskontekster

Det er en grundholdning, at læring kan ske på mange forskellige måder i forskellige kontekster. At lære i praksis indebærer, at læring finder sted på et oplæringssted, som er en uadskillelig del af en arbejdsplads. Den læring, der sker på oplæringsstedet, er præget af de rammer og muligheder, der er på den pågældende arbejdsplads.

Alle parter må være indstillet på, at der er forskellige måder at lære på i praksis. Elev og oplæringsvejleder samarbejder om at tydeliggøre den læring, der finder sted, så alle læringspotentialer kommer frem i lyset, og så ubevidst læring bliver bevidst. Der er en bevidsthed om, at eleven altid arbejder med oplæringsmålene og at opgaver i praksis fører til læring og udvikling (Bisgaard 2019).

Læring ses som en proces, der sker i den enkelte i tæt samspil med omgivelserne. Læring sker f.eks. i samspil med elevkammerater eller andre uddannelsessøgende, i samspil med borgere og patienter, underviser, oplæringsvejleder og øvrige medarbejdere på oplæringsstedet (Illeris 2015).

Eleven har ansvaret for at arbejde bevidst og målrettet med sin læring. Underviser og oplæringsvejlederen har ansvaret for, at eleven har adgang til de situationer og praksisfællesskaber, der medfører læring. Elev og underviser/ oplæringsvejleder samarbejder om at være nysgerrige på, hvad der styrker motivationen hos eleven. Det ses som væsentligt for elevens læring, at eleven involveres og involverer sig i praksisfællesskabet på den arbejdsplads, hvor oplæringen finder sted.

Det er en fælles opgave at understøtte en sammenhæng mellem læring i en skolekontekst og læring i en praksiskontekst. Elever, undervisere og oplærings-ansvarlige samt øvrige medarbejdere har et ansvar for, at viden og erfaring fra én sammenhæng overføres og bringes i spil i en anden sammenhæng (Wahlgren & Aarkrog 2012).

At lære, mens man arbejder - og arbejde, mens man lærer

Erhvervskompetencer udvikles gennem såvel skole-, som oplæringsuddannelse, hvor eleven gennem forskellige måder at lære på, får mulighed for aktivt at tilegne sig viden, færdigheder og holdninger med henblik på at opnå uddannelsens erhvervsfaglige kompetencer.

En stor del af elevens læring foregår i autentiske praksisfællesskaber med borgere og patienter, hvilket tilfører læringen en særlig dimension. At lære på en arbejdsplads i sundhedssektoren indebærer, at der er handletvang, hvilket betyder, at man udfører arbejdsopgaver, der er fagligt belæg for i situationen med borger eller patient.

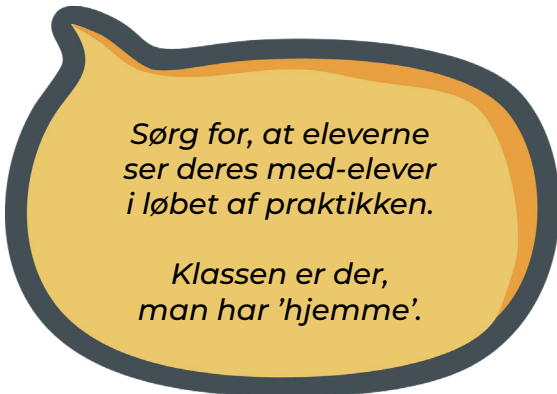
Med Løgstrups kendte citat kan det siges, at man ikke har noget med et andet menneske at gøre, uden at man holder noget af dette menneskes liv i sine hænder (Løgstrup 2010). Eleven har med andre ord et ansvar for det menneske, der ydes sygepleje til, mens eleven lærer. Borger og patient vil altid være i centrum, når eleven udfører opgaver, selv om elevens sigte med opgaven er at lære.

Elev og vejleder samarbejder om at gøre opgaverne til genstand for læring ved at bruge tid på refleksion, før- under og efter vejledning og forfinelse af opgavens udførelse med henblik på udvikling af praktisk dygtighed og faglig viden.

Læringen sker, mens eleven arbejder og eleven lærer, mens han eller hun lærer. Elevens læring bliver en del af en helhed og kan ikke ses isoleret fra den opgave, eleven løser, mens eleven lærer. Der er altid et hensyn til det menneske, man hjælper, mens man lærer. Det er derfor en præmis, at arbejdsopgave og læring ses som uadskillelige. Det er en grundholdning i denne guide, at der er læring i alle opgaver relateret til borgere og patienter. For at læring finder sted, kræver det refleksion, transfer, vejledning og vilje til at ville se læringspotentialet i en sygeplejesituation.

En anden væsentlig præmis er, at lærings sker gennem gentagelse af handlinger. Det er et grundsyn, at hver enkelt borger og patient er unik, på baggrund af forskellige kombinationer af sygdom, funktionsnedsættelse og sociale og psykiske forhold. Derfor vil læring være forskellig, selv om handlinger synes ens.

Det betyder, at handlinger i forskellige kontekster medvirker til, at eleven udvikler og forfiner sine kompetencer og kvalifikationer og dermed opnår et større taksonomisk niveau ved at fordybe sig i opgaver inden for det faglige område.

Sørg for, at eleverne ser deres med-elever i løbet af praktikken.

Klassen er der, man har 'hjemme'.

Et meningsfuldt og sammenhængende uddannelsesforløb - ni tematikker der kendetegner den gode overgang

---

Alle parter omkring uddannelsen har et fælles ansvar for at skabe et meningsfuldt og sammenhængende uddannelsesforløb. Overordnet er det vigtigt, at alle betragter uddannelsen som et sammenhængende og fælles forløb, som fordrer samarbejde.

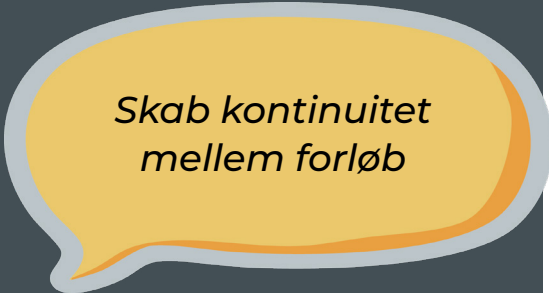
På baggrund af det fælles arbejde med gode overgange er nedenfor beskrevet ni tematikker, der kendetegner 'den gode overgang' på Social- og sundhedsassistentuddannelsen.

1 At opleve sammenhæng

Det er vigtigt, at eleven oplever sammenhæng og kontinuitet i uddannelsen. For at skabe sammenhæng må skole og oplæring være opmærksomme på og tænke ind i de kontekster, eleven kommer fra og skal ind i.

For eksempel ved at arbejde med elevens cases eller erfaringer fra tidligere samt at følge med i elevens læringsforløb og udveksle indsigt omkring det. Gennemsigthed i uddannelsesforløbet og de forskellige arbejdsgange er en vigtig prioritet. Blandt andet ved at eleven skaber indsigt i, hvordan der samarbejdes mellem de forskellige fagligheder i uddannelsen.

I det sammenhængende uddannelsesforløb anvendes pædagogiske læringsredskaber såsom LURE-bogen som lærings- og samarbejdsredskaber med det formål at styrke elevens læring og refleksion.

*Skab kontinuitet
mellem forløb*

2 At betragte uddannelsen som fælles opgave

For at skabe et sammenhængende uddannelsesforløb må alle parter tilgå uddannelsen som en fælles opgave. Faglig stolthed er en fællesnævner, som kommer til udtryk hos oplæringsvejledere, undervisere og øvrige medarbejdere på oplæringssted og skole og som gradvist udvikles hos eleven, der er modtagelig for det.

Det ses som en fordel, at hele personale-gruppen i oplæringen har fokus på uddannelse af elever, og at alle i afdelingen inddrager eleven i praksis-fællesskabet og inddrager eleven, når der opstår læringsmuligheder. Det er på samme måde væsentligt, at eleven udviser ansvarlighed overfor sin uddannelse.

*Saml op efter
endt forløb*

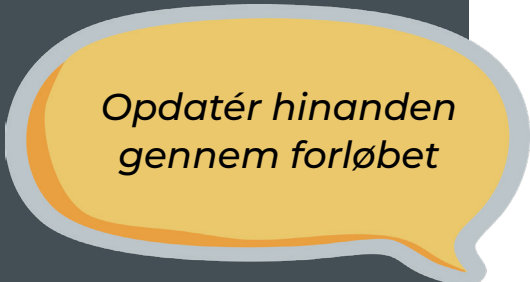
3 At samarbejde

Samarbejdet omkring elevens uddannelsesforløb skal være præget af sammenhængskraft og en forståelse for hinandens funktioner og opgaver. Der skal være tid til videndeling og forventningsafstemning mellem deltagerne omkring elevens uddannelse.

For at skabe denne sammenhængskraft er det vigtigt at mødes og jævnligt udveksle erfaringer - særligt at skole og oplæring mødes, imens eleven er i oplæring. Det er også givende, når elever mødes under deres oplæringsforløb.

Endelig er en fælles struktur omkring elevens læring vigtigt. Der skal være en form for ensartethed ift. hvad eleven kan og må i de forskellige oplæringsperioder, men også en anerkendelse og italesættelse af, at det kan være forskelligt.

Vi skal i samarbejde løbende udvælge og arbejde med udviklingsområder ift. det sammenhængende uddannelsesforløb - og løbende evaluere tilrettelæggelse og gennemførelse af det sammenhængende uddannelsesforløb.

*Opdatér hinanden
gennem forløbet*

4 At være forventningsafstemt

Det er vigtigt at sikre forventningsafstemning mellem de forskellige parter omkring overgangene. Løbende kommunikation på tværs af skole og oplæring sikrer mening og motivation hos eleven.

Afstem roller og opgaver

Forventningsafstemningen medvirker f.eks. til, at oplæring/skole er opmærksom på tidligere erfaringer og kan være med til at fokusere på, hvad eleven nu går ind til og hvordan man bedst kan agere i det.

Det giver også eleven et realistisk billede af, hvad de kan forvente og hvad der forventes af én som elev.

5 At sikre en god opstart

At sikre en god opstart på et oplærings- eller skoleforløb er af stor betydning for at styrke elevens læring. Planlægning af den gode opstart begynder længe før elevens oplærings- eller skoleperiode reelt indtræffer. Inden opstarten på et nyt forløb er det en god idé, at alle involverede parter forbereder sig på forløbet.

Det anbefales at arbejde med forestillinger og forventninger til læringsforløbet og i det hele taget forberede eleven på, hvad der venter. Det er nødvendigt, at eleven kender til strukturer, regler, praktiske informationer og de fysiske omgivelser inden opstart. Forventningsafstemning og en tydelig plan for forløbet gør, at eleven oplever sig ventet, hvilket virker motiverende.

Når oplærings- eller skoleforløbet er begyndt, betyder imødekommenhed og velvilje hos de involverede, herunder kollegaer på oplæringsstedet, at eleven føler sig velkommen, tryk og motiveret.

Eleven bidrager på samme måde til en god opstart ved at udvise interesse og åbenhed for det nye forløb og ved at udvise initiativ og at være opsøgende i forhold til at øge kendskabet til det nye.

Skab de bedste rammer for en god start

6 At arbejde konsekvent med mål

Det er essentielt, at fokus og mål for en skoleperiode kobles sammen med fokus og mål for en oplæringsperiode.

Det skal være tydeligt for eleven, hvilke formål man arbejder i forhold til og hvordan teori og praksis (ikke) hænger sammen. Alle tager ansvar for, at det er tydeligt og forståeligt, hvad eleven skal opnå i oplæring og på skolen, og her kan oplærings- og kompetencemål hjælpe.

Det er ønskværdigt, at man i starten af oplæringen gennemgår oplæringsmålene med oplæringsvejleder, og at de kontinuerligt bringes ind i dagligdagen samt ved evalueringer og møder.

Det er afgørende, at der arbejdes aktivt og løbende med oplæringsmålene – og at det bliver beskrevet, hvad eleven skal arbejde videre med i næste forløb. På samme måde er det afgørende, at elevens arbejde med oplæringsmål i oplæringen bliver grebet i det efterfølgende forløb. Det er også vigtigt, at man taler oplæringsmålene ind i undervisningen på skolen, som forberedelse til oplæringen.

Gør formålet tydeligt

7 At kunne være i foranderlighed, forskellighed og forskellige kontekster

Vær klar på nye arbejdsgange

Overgange mellem skole og oplæring/ mellem oplæringssteder stiller høje krav til elevens evne til at være i foranderlighed og at være omstillingsparat. Det kræver åbenhed over for nye arbejdsgange, opgaver og kulturer. Eleven skal understøttes og øve sig i at være i forskellige

kontekster med varierende rammer, roller, opgaver og krav.

Parterne omkring uddannelsen understøtter, at eleven mentalt forbereder sig på at skifte mellem arbejdsgange og tempi. Derfor må alle være bevidste om, at eleven kan opleve det forvirrende at møde forskellige krav og forventninger. Det er en præmis, at konteksterne og opgaverne er forskellige, og vi har en opgave i at gøre forskellene meningsfulde som led i en læringsproces.

8 At debattere og ekspliciterer god læringskultur

Det er vigtigt, at både elev, oplæringssted og skole har fokus på eleven som lærende trods en travl hverdag. Det er afgørende, at eleven får lov til 'at være elev' - også selv om eleven har erfaring fra faget.

Vi hjælper og støtter hinanden med at forholde os til læringsmiljøet gennem hele uddannelsen. En god stemning og et arbejdsmiljø præget af åbenhed understøtter elevens læring. Læringsmiljøet blomstrer, når det bærer præg af faglig stolthed, engagement og et fælles blik for læringsmuligheder.

En god læringskultur indebærer, at eleven føler sig som 'en del af holdet' og bliver inddraget i oplæringen.

Alle involverede er med til at dyrke og anerkende elevens viden og kunnen og bidrager dermed til udvikling af faglig stolthed. Konkret indebærer det, at eleven får sat ord på, hvad de er gode til gennem konstruktiv feedback fra kollegaer og oplæringsvejleder.

Tid er vigtigt for elevens læring, både i opstart af oplæringen og undervejs. Den gode modtagelse og det individuelle blik for elevens erfaringsmæssige og taksonomiske udgangspunkt er tidskrævende, men nødvendigt.

Tag ansvar for læringsmiljøet

9 At runde godt af

En veltilrettelagt afrunding af et oplærings-/skoleforløb er en vigtig forudsætning for at blive klar til at starte på noget nyt og for at skabe sammenhæng til det tidligere. Det er givtigt med tid til at samle op på et forløb, afslutte relationer og sige farvel samt at overlevere. En form for overlevering i overgangene er med til at sikre, at der arbejdes videre med det, eleven ikke har nået eller ønsker at forbedre i

Det er vigtigt, at elev og oplæringsvejleder taler oplæringsmål igennem med fokus på, hvad der skal arbejdes videre med – ligesom elev og underviser taler læringsmål igennem. Her anbefales det, at man sætter fokus på udviklingsperspektiver og muligheder i elevens læreproces - og forholder sig til, hvordan praksis og teori hænger sammen.

*En god afrunding
skaber sammenhæng
og gør eleven klar til
næste forløb*

Eksempel på overgange på et ordinært forløb på uddannelsen til social- og sundhedsassistent

---

Skoleperiode 1A - 5 uger - uddannelsesspecifikke fag
Praktik 1A - 22 uger inkl. ferie - Det nære sundhedsvæsen
Skoleperiode 1B for alle - 10 uger - Uddannelsesspecifikke fag og dansk (prøve i dansk) Skoleperiode 1B for EUDelever - ydeligere 5 uger - Uddannelsesspecifikt fag - Valgfrit uddan-
Praktik 1B - 18 uger inkl. ferie - Det nære sundhedsvæsen Praktik 1B for EUDelever - 13 uger inkl. ferie - Det nære sundhedsvæsen
Skoleperiode 2 - 14 uger - Uddannelsesspecifikke fag - Psykisk sygdom og sygepleje - Naturfag (prøve) - Farmakologi
Praktik 2 - 17 uger inkl. ferie - Psykiatri
Skoleperiode 3 - 16 uger - Uddannelsesspecifikke dag - Farmakologi (prøve) - standpunkt i alle
Praktik 3A - 12 uger somatik på sygehus
Praktik 3B - 28 uger somatik i primær inkl. ferie Praktik 3B for EUDelever - Ydeligere 5 uger somatisk primær inkl. ferie
Skoleperiode 4 - 3 uger - Afsluttende projektopgave

ROLLER OG OPGAVER

Et sammenhængende uddannelsesforløb er et fælles opdrag, som indebærer gensidighed og tydelighed om roller og opgaver. I nedenstående beskrives ansvar og forventninger samt konkrete opmærksomhedspunkter ift. de forskellige roller omkring det sammenhængende uddannelsesforløb på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen.

Nedenstående udgør en guidende ramme for de involveredes roller og opgaver. Punkterne skal konkretiseres lokalt, så der er plads til forskellighed inden for de rammer og værdier, der gør sig gældende i de forskellige organisationer.

Elev

Eleven har et stort ansvar i forhold til at være aktivt deltagende og bidragende ind i sin uddannelse fra start til slut.

At være i uddannelse kræver åbenhed over for overgange, lærings- og arbejdspladskultur, arbejdsgange og forskellige tilgange. At være i en læringsproces kræver tålmodighed over for sig selv og andre.

Forbered dig på forskellige arbejdsgange og kulturer.

Tag initiativ og vær tålmodig – både over for andre og dig selv.

Eleven er opsøgende i forhold til at tilegne sig ny viden og erfaringer samt viser initiativ i forhold til at søge vejledning herom og at se læringsmuligheder i både skole- og oplæringsperiode.

Eleven forbereder sig forud for en skole- eller oplæringsperiode, f.eks. ved besøg på skolen eller oplæringsstederne og ved at sætte sig ind i materiale fra skole og oplæringssted samt ajourføre sin personlige uddannelsesplan.

Eleven forbereder sig til planlægnings- og vejledningssamtaler med et skriftligt oplæg til vejleder.

Eleven anvender den elektroniske uddannelsesmappe gennem hele uddannelsen, i både skole og oplæring til bl.a. lærings- planlægnings- og vejledningssamtaler. Eleven anvender hjælpeskemaer og skolevejledning som udviklings- og samarbejdsredskab i oplærings- og skoleforløbet til at fastholde indtryk, refleksioner og sin faglige og personlige udvikling. Eleven anvender ark til forventningssamtalen.

Eleven udarbejder evalueringer af de forskellige forløb i både skole og oplæring.

Oplæringsvejleder

Oplæringsvejlederen har faglige og pædagogiske forudsætninger for at give eleven mulighed for at opnå uddannelsens oplærings- og kompetencemål.

Oplæringsvejlederen tilrettelægger et struktureret forløb og introduktionsprogram for eleven. Oplæringsforløbet planlægges med udgangspunkt i og fokus på uddannelsens formål, mål og indhold, de lokale uddannelsesmuligheder samt elevens læringsforudsætninger. Vejledningen sikrer kontinuitet igennem hele oplæringsforløbet.

Oplæringsvejlederen planlægger og informerer eleven om samtaler og vejledning i god tid. Oplæringsvejlederen skal sende velkomstbrev, vagtplan og introduktionsprogram til eleven minimum 4 uger før oplæringsstart, og hvis muligt invitere eleven på besøg forud for oplæringsstart.

Oplæringsvejlederen deltager i skolens 'Overgange'-timer for at bidrage til en forventnings-afstemning omkring læringsmuligheder og metoder i oplæringen. Her benyttes arket til forventningsafstemning.

Forventnings-/planlægnings samtalen finder sted inden for de første 14 dage af oplærings-forløbet. Til forventningssamtalen tydeliggøres struktur for vejledningssamtaler og mulighed for følgeskab. Til samtalen er der også en dialog om evt. tidligere oplæringsforløb og skoleperioder.

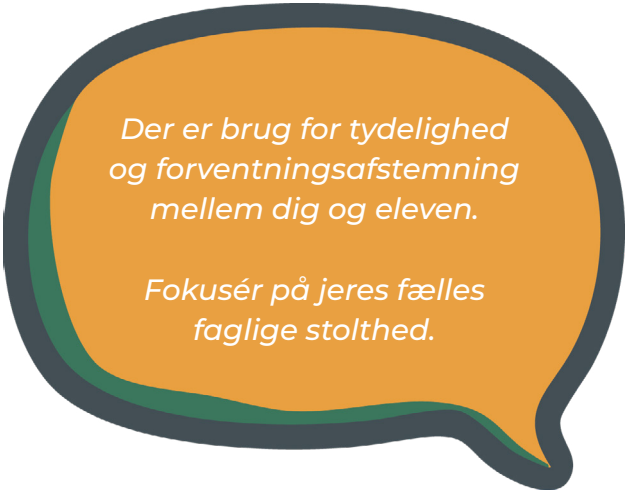
Vejledningssamtaler tager udgangspunkt i elevens faglige og pædagogiske kompetencer, så den understøtter elevens individuelle læreproces. Vejlederen afstemmer arbejdsopgaver og læringsmuligheder før, under og efter handling.

Oplæringsvejlederen understøtter eleven i overgange, hvor eleven skal vænne sig til den nye kontekst, som kan være meget forskellig fra oplæring til oplæring.

Oplæringsvejlederen sørger for gensidig og tydelig forventningsafstemning. Vejleder anerkender og samler op med eleven på, hvad denne skal have fokus på og hvorfor.

Oplæringsvejlederen anvender den elektroniske uddannelsesmappe under oplæringsforløbet, herunder hjælpekemaet med oplæringsmål, som udfyldes kontinuerligt.

Oplæringsvejlederen skaber rum og tid til refleksioner over praksis. Vejlederen hjælper eleven med at reflektere over læring, så selv rutineprægede situationer ses som potentialer for læring. Fordybelse skal være struktureret og eleven skal have kendskab til, hvornår der er afsat tid til fordybelse. Fordybelse foregår i et uforstyrret rum alene eller sammen med andre uddannelsessøgende.

*Der er brug for tydelighed
og forventningsafstemning
mellem dig og eleven.*

*Fokusér på jeres fælles
faglige stolthed.*

Oplæringsvejlederen er ansvarlig for, at der udover ugentlige vejledningssamtaler afholdes forventnings- midt og slut samtaler under oplæringsforløbet.

Oplæringsvejlederen kommunikerer og er opsøgende i forhold til at modtage og give information om elevens læring til relevante medarbejdere. Herunder at øvrigt personale og nærmeste leder er informeret om elevens oplæringsperiode og -mål.

Oplæringsvejlederen kan deltage i overgangssamtaler mellem skole og oplæring eller mellem oplæringer. Oplæringsvejledere på tværs af oplæringsforløb kommunikerer ved overgange til et nyt oplæringsforløb.

Ved afslutning af et oplæringsforløb varetager oplæringsvejleder evaluering ud fra oplærings-mål, udfyldelse af oplæringserklæring eller andet anvendt dokument. Her sørger oplærings-vejleder for, at der sammen med eleven kigges frem mod næste forløb.

I forbindelse med slutsamtale vurderes elevens kompetencer ud fra det pædagogiske redskab til kompetencevurdering. Denne vurdering skrives i den elektroniske uddannelsesmappe i hjælpekemaet.

Ved afslutning af oplæringsperioden skaber vejleder tid til at sige farvel og afslutte relationer, herunder tid med oplæringsvejleder og daglig vejleder.

Medarbejder og leder på oplæringsstedet

Organiseringen af en oplæringsperiode er ledelsesmæssigt forankret, så den tilgodeser oplæringsvejlederens mulighed for at understøtte elevens individuelle læreproces.

Oplæringsstedet sikrer tid og rum til de opgaver, der relaterer sig til oplæringen, herunder planlægning, så der opnås et samspil mellem oplæringsmål og elevens individuelle læringsmål ud fra oplæringsstedets

Alle medarbejdere bidrager til, at eleven inddrages i praksisfællesskabet og føler sig velkommen og set.

I er alle rollemodeller og tager ansvar for elevens faglige udvikling.

Leder understøtter, at vejlederen har faglige og pædagogiske forudsætninger ift. at give eleven mulighed for at opnå uddannelsens oplærings- og kompetencemål.

Oplæringsstedet sørger for, at oplæringsvejlederen er en gennemgående person i elevens forløb før og under oplæringsperioden - og sikrer, at eleven er bekendt med, hvem der er ansvarlig for vejledningen, når denne ikke varetages af elevens oplæringsvejleder.

Oplæringsstedet faciliterer, at elevens oplæringsvejleder er på arbejde den/de første dage af et oplæringsforløb eller sikrer sig, at en anden dedikeret kollega er til stede, når eleven starter.

Oplæringsstedets medarbejdere deltager aktivt i elevens uddannelse ved at være faglige rollemodeller og daglige vejledere i elevens udvikling af fagidentitet og erhvervsfaglige kompetencer.

Oplæringsstedet sørger for, at eleven inviteres til at deltage i arbejdsopgaverne med læring som sigte og bliver del af praksisfællesskabet. Alle tager ansvar for elevens læring.

Oplæringsstedet har en kultur for at hilse på nyankomne og udvise interesse for de nye elever.

Oplæringsstedet støtter op om en læringskultur, hvor alle medarbejdere bidrager til imødekommenhed og åbenhed samt forståelse og velvilje, så eleven føler sig velkommen og ikke 'i vejen'.

Oplæringsstedet har en tryk atmosfære, som lægger op til, at elever og ansatte tør lære nyt.

Oplæringsstedets medarbejdere samarbejder med oplæringsvejlederen omkring elevens læringsforløb.

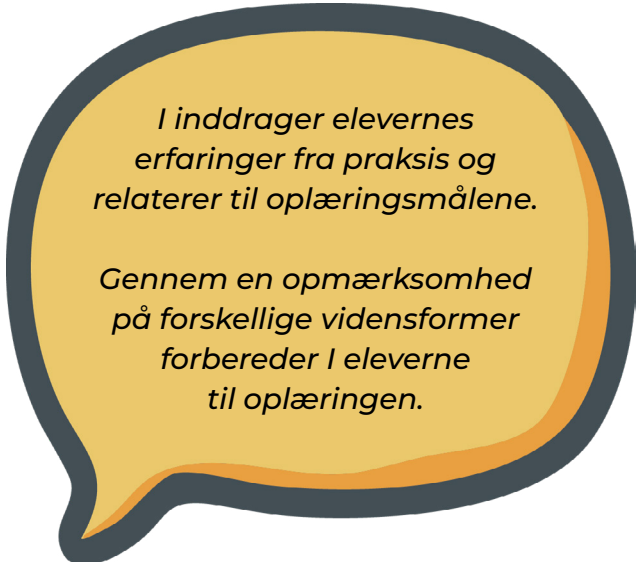
Oplæringsstedets medarbejdere kommunikerer forventninger til eleven på en tydelig og venlig måde.

Underviser på skolen

Underviseren inddrager elevens erfaringer og viden fra tidligere skole- og oplærings-perioder i sin undervisning – bl.a. ved at inddrage dele af elevens elektroniske uddannelsesmappe, fx hjælpeskema og oplæringsmål, og ved at undervisningen tager udgangspunkt i fokusområder, som eleven har arbejdet med i oplæringen eller elevens egne

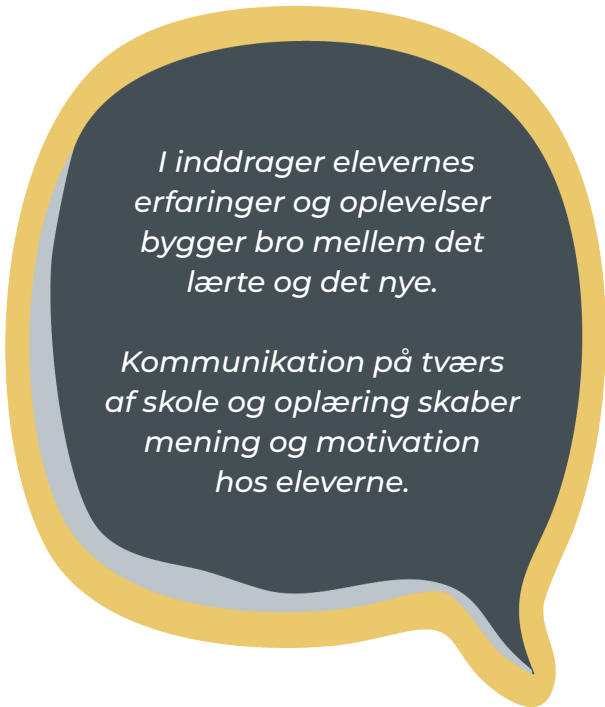
Underviseren planlægger og underviser praksisnært, så eleven oplever, hvordan teorien kan anvendes til at reflektere over praksis og åbne op for nye erkendelser og ny læring.

Skolen introducerer til og arbejder med den elektroniske uddannelsesmappe i alle overgangene mellem skole og oplæring.

I inddrager elevernes erfaringer fra praksis og relaterer til oplæringsmålene.

Gennem en opmærksomhed på forskellige vidensformer forbereder I eleverne til oplæringen.

*I inddrager elevernes
erfaringer og oplevelser
bygger bro mellem det
lærte og det nye.*

*Kommunikation på tværs
af skole og oplæring skaber
mening og motivation
hos eleverne.*

Oplæringskontaktperson på skolen

Oplæringskontaktpersonen inviterer oplæringsvejleder til at deltage i skolens timer vedr. overgange fra skole til oplæring, for bl.a. at fortælle om forventninger og arbejdsmetoder i oplæringen.

Oplæringskontaktpersonen skaber tid og rum til elevens refleksioner over praksis og at samle op på oplevelser fra oplæringen ved ligeledes at facilitere timerne omkring overgange fra oplæring til skole.

Oplæringskontaktpersonen faciliterer, at det lærte tænkes ind i det nye og at det lærte betragtes ud fra det nye.

Oplæringskontaktpersonen introducerer til og underviser med afsæt i den digitale uddannelsesmappe samt arket til brug under forventningssamtalen.

Uddannelseskonsulent, -ansvarlig og -koordinator for oplæringen samt uddannelsesleder på skolen

Bidrager hver for sig og i fællesskab til et godt og udviklende samarbejde mellem skole og oplæringssted.

Bidrager på et overordnet (organisatorisk) niveau til at drøfte, udvikle og samarbejde om den gode overgang for eleven i det sammenhængende uddannelsesforløb. Dette sker på alle niveauer, bl.a. gennem skoleoplæringsråd, skoleoplæringsinformationsmøde samt i lokale mødefora.

Er ansvarlig for, at eleven bliver tilbudt et oplæringssted, der tilgodeser elevens personlige uddannelsesplan, samt at eleven tilknyttes en oplæringsvejleder.

Deltager i samtaler sammen med elev, kontaktlærer og oplæringsvejleder, når det vurderes relevant.

Bidrager til refleksion og kompetenceudvikling hos oplæringsvejledere.

Bidrager i samarbejde med ledelsen til, at der er et godt vejledningsmiljø på arbejdspladsen.

Denne guide kvalificeres løbende, og forslag til uddybninger mv. modtages gerne ved henvendelse til Randers Social- og Sundhedsskole på: info@sosuranders.dk

Referencer

Bisgaard, Jan; Pedersen, Inge; Thanning, Dorthe (2019): Praktikkens didaktik. Gyldendal.

Illeris, Knud (2015): Læring. Samfundslitteratur

Lave, Jean & Wenger, Etienne (2003): Situeret læring - og andre tekster. Hans Reitzels Forlag

Løgstrup, Knud (2010): Den etiske fordring. Klim

Sommer, Irene m.fl. (2017): Følgeskab i klinisk undervisning – at være, gøre og fungere sammen. I: Uddannelsesnyt, nr. 1, 28. årgang, 2017. Fagligt Selskab For Undervisende Sygeplejersker

Wahlgren, Bjarne & Aarkrog, Vibe (2012): Transfer – Kompetence i en professionel sammenhæng. Aarhus Universitetsforlag